
Terms of Reference (ToR)

---

1. Algemene doelstelling

Zeeën en oceanen staan meer dan ooit voor belangrijke economische en ecologische ontwikkelingen. In navolging van de Europese “*Blauwe groei*”-strategie uit 2012 en het Marien Ruimtelijk Plan (MRP) voor het Belgische deel van de Noordzee uit 2014, wordt een nieuw traject uitgetekend voor de ontwikkeling van een **langetermijnvisie voor het Belgische zeebeleid**.

We trachten op basis van de kennis die we vandaag hebben, een beeld te vormen van welke activiteiten zouden kunnen plaatsvinden in en op de Noordzee in 2050 en aan welke randvoorwaarden deze activiteiten dan moeten voldoen opdat deze geen negatieve impact hebben op de goede milieutoestand en biodiversiteit.

Heel wat uitdagingen vereisen naast een ruimtelijke aanpak ook een algemene strategie voor de toekomst. Voor de ontwikkeling van de **Noordzeevisie 2050** onderscheiden we drie kernwerkgroepen die elk binnen hun specifieke thema's antwoorden moeten vinden op de belangrijkste uitdagingen, bedreigingen en opportuniteiten voor het Belgische deel van de Noordzee. Binnen deze kernwerkgroepen komen ook transversale thema's aan bod, zoals duurzaamheid en veiligheid, die mee de rode draad vormen binnen de visieontwikkeling.

Enkele voorbeelden van de onderzoeksvragen binnen dit traject zijn de volgende:

- *Hoe kan onze Noordzee een verdere rol spelen in de duurzame energiebevoorrading van ons land?*
- *Hoe gaan we de strijd aan tegen de toenemende druk van marien afval?*

- *Hoe kan onze Noordzee een innovatieve rol spelen in onze voedselvoorziening?*
- *Hoe kunnen we de inkomenszekerheid van onze vissers verzoenen met bloeiende visgronden?*

Het is belangrijk te duiden dat de drie kernwerkgroepen niet van nul zullen moeten beginnen maar in tegendeel voor hun werkzaamheden een beroep zullen kunnen doen op wetenschappelijk onderbouwd onderzoek, dat door diverse stakeholders op onderscheiden domeinen in het verleden reeds werd gevoerd. Hiertoe zal voor elke werkgroep een startnota opgesteld worden die niet alleen het voortraject van elk thema overzichtelijk beschrijft, maar tevens de nodige inhoudelijke input omtrent de te behandelen thema's zal bevatten.

Het opzet van dit Noordzeeforum is te komen tot een ruim gedragen visie voor de Noordzee, die geïntegreerd zal worden in het nieuwe MRP dat vanaf 2020 in werking zal treden.

2. Kernwerkgroepen , experten transversale thema's , samenstelling en werking

1. Noordzeeraad

Voor de uitwerking van de langetermijnvisie 2050 wordt een Noordzeeraad opgericht, die als volgt is samengesteld

- Algemeen Voorzitter: de heer Patrick Roose (Directeur OD Natuur)
- Algemeen Secretariaat: Beleidscel Noordzee - kabinet Staatssecretaris voor Noordzee
Philippe De Backer
- Key stakeholders:
  - Beheerseenheid voor het Mathematisch Model van de Noordzee (BMM)
  - Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)

De Noordzeeraad zal gedurende de werkzaamheden van de kernwerkgroepen een ondersteunende rol innemen.

De Noordzeeraad zal een inhoudelijke rol opnemen wanneer bij de eindredactie thematische keuzes dienen gemaakt te worden. Een keuze tussen verschillende voorgestelde scenario's zal geschieden op wetenschappelijke basis en ook zo gemotiveerd worden.

2. Kernwerkgroepen en transversale thema's

Binnen het Noordzeeforum worden 3 **kernwerkgroepen** samengesteld:

1. Kernwerkgroep "Blauwe economie en innovatie"
2. Kernwerkgroep "Meervoudig ruimtegebruik"
3. Kernwerkgroep "Natuurlijkheid"

De Noordzeeraad zal in gezamenlijk overleg voor elke kernwerkgroep een voorzitter aanduiden die zal instaan voor de algemene leiding van de werkgroep. De Voorzitter wordt in zijn werkzaamheden bijgestaan door minstens één rapporteur. Voor de **transversale thema's** zal de Noordzeeraad **experten** aanduiden die gekozen worden omwille van hun expertise op een van volgende domeinen:

1. Duurzaamheid
2. Onderzoek en ontwikkeling
3. Governance / Beheersstructuren
4. Veiligheid (Safety & Security)
5. Land-Zee Interactie
6. Grensoverschrijdend

De experts van de transversale thema's zullen zich naargelang de kernwerkgroep kunnen laten bijstaan door andere experts die zij voorstellen aan de Noordzeeraad en de voorzitter van de kernwerkgroep. Voor de transversale thema's worden geen aparte werkgroepen georganiseerd.

2.3. Samenstelling van de kernwerkgroepen

Kandidaat-leden van de kernwerkgroep zullen zich via verscheidene kanalen kunnen aanmelden bij de Noordzeeraad of de voorzitters van de kernwerkgroep om hetzij individueel hetzij als vertegenwoordiger van een publieke of private organisatie te zetelen in een werkgroep. Het lidmaatschap van een publieke of private organisatie beperkt zich tot maximaal 1 vertegenwoordiger per kernwerkgroep. Wanneer de vertegenwoordiger verhinderd is, kan deze zich laten vervangen door een persoon naar keuze. De voorzitter en rapporteurs van de kernwerkgroepen gaan na of de kernwerkgroep conform deze voorwaarde en evenwichtig is samengesteld.

De actieve inbreng van individuele burgers moet zeker aangemoedigd worden. Om te vermijden dat de kernwerkgroepen te omvangrijk worden en tegelijk te garanderen dat iedere belanghebbende inspraak krijgt worden volgende inspraakmomenten voorzien:

- gedurende de werkzaamheden van de kernwerkgroepen kan iedere burger ten allen tijde zijn/haar bemerkingen, bezorgdheden of voorstellen overmaken aan het Algemeen Secretariaat van de Noordzeeraad via info@debacker.fed.be . Het Algemeen Secretariaat zal deze informatie verwerken en overmaken aan de relevante kernwerkgroep.
- bij de publieksconsultatie die georganiseerd wordt voor het ontwerpKB ter herziening van het MRP, zullen ook de eindrapporten van de kernwerkgroepen ter consultatie aan het publiek voorgelegd worden .

Kandidaat-leden kunnen zetelen in meerdere kernwerkgroepen. De kandidaatstelling dient te gebeuren uiterlijk tegen 15 januari 2017 en is niet beperkt tot één kernwerkgroep. Na deze datum kan een deelname aan de activiteiten van een kernwerkgroep enkel gebeuren na goedkeuring van de Noordzeeraad.

Het lidmaatschap van een kernwerkgroep eindigt na de voorstelling van de Noordzeevisie 2050 op de slotconferentie.

Deelname aan de werkzaamheden van de kernwerkgroepen is **kosteloos** en opent dus geen recht op een vergoeding van welke aard ook.

2.4. Werking

De voorzitter en rapporteurs organiseren in de periode januari – juni 2017 minimaal 4 plenaire vergaderingen met de leden van de kernwerkgroep. De voorzitter en rapporteurs stellen een startnota¹ samen omtrent de inhoud en werking van hun respectievelijke kernwerkgroep.

De voorzitter zal voor de transversale thema's een beroep doen op de experts die op minstens 1 vergadering van elke kernwerkgroep uitgenodigd worden.

De experts van de transversale thema's :

- maken ter ondersteuning van de voorzitters en rapporteurs een leidraad² op over hun thema;
- zullen optreden als lectoren van de eindrapporten;
- verlenen advies of het transversale thema waarvoor zij werden aangeduid, voldoende bestudeerd en uitgewerkt werd door de kernwerkgroep;
- kunnen zich laten bijstaan door andere of bijkomende experts.

---

¹ De startnota is een document dat wordt opgebouwd als volgt: uiteenzetting van de thema's en uitdagingen die aan bod zullen komen, data vergaderingen, melding practica (contactgegevens voorzitters,...).

² Maximum 2 pagina's per transversaal thema (aandachtspunten, do's en don'ts, ..)

Verder staat het de voorzitter van een werkgroep vrij om:

- Subwerkgroepen op te richten in functie van de werkzaamheden (bv. thematische opsplitsing,...)
- Subwerkgroepen op te richten in functie van het aantal leden van de werkgroep;
- Gedurende de werkzaamheden experts te raadplegen of toe te voegen in de werkgroep die voordien nog geen lid waren.

Ingeval van conflicten of meningsverschillen omtrent de werking of afbakening van het domein van de kernwerkgroep, zal de voorzitter of de rapporteur beroep doen op Algemeen Voorzitter, die de standpunten van de partijen zal trachten te verzoenen.

2.5. Rapportage

De voorzitters en experts verbinden zich ertoe na elke vergadering **afzonderlijk** een kort schriftelijk verslag over te maken aan de algemeen voorzitter, die de Noordzeeraad hierover inlicht. Om een zo groot mogelijke transparantie te garanderen kunnen deze verslagen vrij tussen de kernwerkgroepen circuleren.

Uiterlijk 30 juni 2017 zal elke voorzitter een eindverslag afleveren aan de Algemeen Voorzitter waarin voor het thema van de kernwerkgroep een uitgeschreven visie werd opgenomen voor de termijn 'heden - 2050'. De opbouw van het eindverslag dient te gebeuren conform bijlage II.

De Algemeen Voorzitter zal de gebundelde eindverslagen uiterlijk 7 juli 2017 overmaken aan de Noordzeeraad.

Uit de tussentijdse rapporten of eindverslagen mogen geen stukken gepubliceerd of publiek gemaakt worden dan mits toestemming van de Algemeen Voorzitter, die hiertoe voorafgaandelijk het advies van de Noordzeeraad inwint.

Het Algemeen Secretariaat zal instaan voor de verwerking van de eindrapporten tot een coherent geheel, dat zal resulteren in de lange termijnvisie 2050, die als beleidsnota in bijlage van het nieuwe MRP, gepubliceerd zal worden.

6. Ethiek

De voorzitters, rapporteurs van de kernwerkgroepen en de transversale experts verbinden zich er toe om

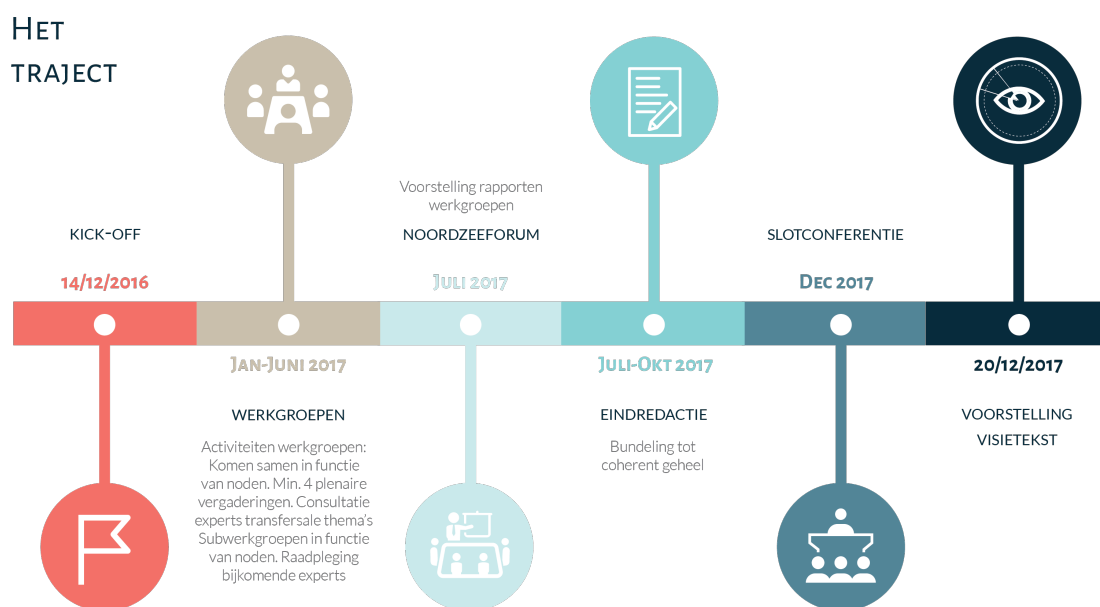
- steeds het algemeen belang na te streven;
- om het vlotte verloop van de werkzaamheden te ondersteunen.

Samen met de leden van de kernwerkgroepen hoeden zij zich ervoor:

- geen handelingen te stellen die de gelijkwaardigheid onder de leden kan verbreken
- alle informatie op een eenduidige en transparante manier te verspreiden onder de leden van de werkgroep;
- over de besprekingen en resultaten van de kernwerkgroep niet extern te communiceren tenzij met de Algemeen Voorzitter;
- het vertrouwelijk karakter van bepaalde gegevens te respecteren

Eenieder die bovenstaande principes niet naleeft, kan in samenspraak tussen de voorzitter en de Algemeen Voorzitter uit de verdere werkzaamheden geweerd worden.

7. Werkplan/Proces

De **drie kernwerkgroepen** zullen op volgende data samenkomen:

1. Kernwerkgroep “Blauwe economie en innovatie”

26/01/2017 - 13.00 tot 16.00

Greenbridge

Wetenschapspark 1

8400 Oostende

2. Kernwerkgroep “ Meervoudig ruimtegebruik”

25/01/2017 - 14.00 tot 17.00

FOD Volksgezondheid, DG Leefmilieu

Eurostation (zaal 0D0010/0D0011)

Victor Hortaplein 40/10

1060 Brussel

3. Kernwerkgroep “Natuurlijkheid”

24/01/2017 - 14.00 tot 17.00

FOD Volksgezondheid, DG Leefmilieu

Eurostation (zaal 0D0010/0D0011)

Victor Hortaplein 40/10

1060 Brussel [data]

Bijlage I - namen voorzitters + rapporteurs kernwerkgroepen en lectoren

I. Kernwerkgroepen

1. Blauwe economie en innovatie:

- voorzitter : Gert VERREET (EWI/JPI Oceans)

- rapporteurs : David COX (Belspo) / Sarina MOTMANS (Pom)

2. Meervoudig ruimtegebruik:

- voorzitter : Frank MAES (Ugent)

- rapporteurs : Steven VANDENBORRE (DGMM) / Jeroen VAN OVERLOOP (DG Scheepvaart)

3. Natuurlijkheid:

- voorzitter: Steven DEGRAER (OD Natuur)

- rapporteurs : Kris HOSTENS (ILVO) / Ellen DE ZWART (DG MM)

II. Transversale thema's

1. Duurzaamheid : Patrick VANDAMME (Ugent /FRDO)

2. *Onderzoek en Ontwikkeling* : Jan MEES (VLIZ)
3. *Governance & beheersstructuren* : Lieve JORENS (DG MM)
4. *Safety & Security*: Ulrike VANHESSCHE (secretariaat Kustwacht)
Pascale DEPOORTER (secretariaat Kustwacht)
5. *Land-Zee interactie*: Kathy BELPAEME (Gebiedsgerichte Werking Kust)
6. *Grensoverschrijdend* : Charlotte HERMAN (DG MARE)

Bijlage II – Terms of Reference: Opbouw eindverslag van de werkgroepen

EINDVERSLAG VAN WERKGROEP X

1. Abstract

- *Algemene samenvatting van de resultaten van kernwerkgroep X (max. 2 pagina's).*

2. Verslag van de samenstelling en werkzaamheden van de werkgroep

- *Opname van de lijst van de verschillende leden, rapporteurs en voorzitters van kernwerkgroep X.*

- *Daarna ook een korte omschrijving van de werkzaamheden van kernwerkgroep X (data plenaire vergadering, subwerkgroepen,...)*

- *Beschrijving van de tussenkomsten van de experts transversale thema's*

3. Beschrijving van de huidige situatie

Binnen dit luik wordt het thema verder uitgediept en wordt een schets gegeven van de huidige toestand van het thema. Dit kan door staving met cijfermateriaal, oplijsting, etc.

Vb. Kernwerkgroep 'meervoudig gebruik' -> welke multifunctionaliteiten vinden nu reeds plaats op het BNZ en door welke actoren?

Vb2. Kernwerkgroep 'blue growth' -> welke economische activiteiten vinden nu reeds plaats op het BNZ? Welke innovatietoepassingen zijn er reeds?

4. Beschrijving van de opportuniteiten en bedreigingen

De verschillende thema's kunnen in de toekomst grote opportuniteiten of – helaas ook – bedreigingen bevatten. Dit luik geeft een beschrijving hiervan. Verschillende scenario's zullen mogelijk zijn met elk hun eigen consequenties. Op basis van de beschrijvingen in het eindrapport zullen duidelijke keuzes moeten gemaakt worden zodat duidelijk wordt waar we willen landen in 2050.

Vb 1. De internationale opkomst van aqua- en marecultuur kan in het BNZ een opportuniteit vormen voor zowel de verdere creatie van blue growth als voor meervoudig ruimtegebruik.

Vb 2. Hoe wapenen we ons in de strijd tegen de toename van marine litter?

5. Beschrijving van de toekomstsituatie tot 2050

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten van de kernwerkgroep rond de mogelijke toekomstsituatie tot 2050. Dit kan aan de hand van een stappenplan, een beschrijving van de activiteiten in 2050, etc. Bij de beschrijving van de verschillende scenario's dient ook rekening gehouden te worden met tot nog toe niet gekende of niet voorzienbare factoren. Het zal dus belangrijk zijn een aantal belangrijke principes en toetsstenen te voorop te stellen, als basisprincipes van waaruit men dient te vertrekken (vb. wet marien milieu, veiligheidsvoorwaarden, ..)

6. Link naar transversale thema's

Binnen dit hoofdstuk wordt een omschrijving gegeven van de manier waarop bij de toekomstsituatie (cfr. hoofdstuk 5) rekening wordt gehouden met de 6 transversale thema's.

Dit hoofdstuk start met een inhoudelijke uiteenzetting van de transversale thema's.

Vb 1. Hoe zal het blue growth verhaal plaatsvinden binnen een internationaal kader?

Vb 2. Welke garanties zijn er dat meervoudig ruimtegebruik op een voldoende veilige manier kan verlopen?

7. Bronvermelding

Beschrijving van de wetenschappelijke input (rapporten, publicaties,..) die gebruikt werden voor de totstandkoming van het rapport.